

Datum
2023-06-12
Vår referens
Kenneth Fryklander
Trafikplanerare
kenneth.fryklander@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Slutna distributionssystem och interna nät SBN-2023-351

Sammanfattning

För att den svenska lagstiftningen ska stämma överens med EU:s elmarknadsdirektiv föreslår Energimarknadsinspektionen att ellagen kompletteras med en definition av så kallade slutna distributionssystem, och att sådana system ska omfattas av de flesta av ellagens bestämmelser om de tas i drift efter bestämmelsernas ikraftträdande. Energimarknadsinspektionens förslag innebär bland annat att elanvändare i slutna distributionssystem kan få nättariffen prövad, får rätt att byta elleverantör och att de slutna distributionssystemen blir tillgängliga för anslutning av tredje part. Eftersom elmarknadsdirektivet inte innehåller några regler för vilka nät som ska ha koncession är Energimarknadsinspektionens slutsats att koncessionsplikten i enlighet med ellagen inte påverkas.

Förslag till beslut

1.Stadsbyggnadsnämnden lämnar yttrande enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Rapport Ei R2022 12 Slutna distributionssystem och interna nät
- Förslag till yttrande SBN 2023-06-20 Slutna distributionssystem och interna nät
- G-Tjänsteskrivelse SBN 2023-06-20 Slutna distributionssystem och interna nät

Beslutsplanering

Stadsbyggnadsnämnden 2023-06-20

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

EU-kommissionen lade den 20 november 2016 fram lagstiftningspaketet Ren energi för alla i Europa. Lagstiftningspaketet syftar till att underlätta omställning till förnybar energi, stärka konsumenternas ställning samt att fortsätta integreringen av elmarknaderna inom unionen.

Under 2021 fick Energimarknadsinspektionen i uppdrag av regeringen att analysera det svenska regelverket när det gäller undantag från kravet på nätkoncession enligt 2 kap. 1 § ellagen (1997:857), som innehåller bestämmelser om slutna distributionssystem.

Energimarknadsinspektionen ombads lämna fullständiga författningsförslag och en beskrivning av förslagens konsekvenser. Klimat- och näringslivsdepartementet önskar kommunens synpunkter på Energimarknadsinspektionens förslag senast 25 augusti 2023.

Nätkoncession

Syftet med koncessionsplikten är att säkerställa att utbyggnaden av elnätet inte blir samhällsekonomiskt olönsam. Koncessionsplikten gör det också möjligt att pröva miljöeffekterna av större ledningar ur ett helhetsperspektiv. Kravet på nätkoncession motiveras även av att landets infrastruktur av elektriska starkströmsledningar ska säkerställas en lämplig utformning. Den som innehar nätkoncession ges på detta sätt ensamrätt på överföringen av el men för att denna situation inte ska missbrukas åläggs nätföretagen en rad skyldigheter som beskrivs i ellagen, bland annat en skyldighet att tillåta anslutning av nya inmatnings- och uttagskunder.

Det finns möjlighet för undantag från koncessionsplikten. Det övergripande syftet med undantagsreglerna är att förenkla byggandet av ledningar och nät som har obetydlig påverkan på miljön, elmarknaden och elnätet. Icke koncessionspliktiga nät utgörs därför huvudsakligen av interna nät med begränsad utbredning och där innehavaren överför el för egen räkning. Vilka kriterier som behöver uppfyllas för att omfattas av undantagsreglerna redovisas i IKN-förordningen (IKN=Icke koncessionspliktigt nät). Undantagen kan exempelvis gälla ett internt nät inom en byggnad, inom ett flygplatsområde, inom tillfälliga arbetsställen som en byggarbetsplats, inom en jordbruksfastighet, handelsträdgård eller dylikt.

Energimarknadsinspektionen föreslår en utvidgning av undantagen så att de även omfattar interna nät för att tillgodose elbehovet för fartyg.

Huvudregeln är att icke koncessionspliktiga nät inte får överföra el för annans räkning. Det finns dock flera undantag från denna regel och som därmed möjliggör överföring för annans räkning. Även dessa redovisas i INK-förordningen. Det kan exempelvis ske inom områden för fritidsverksamhet, inom område för en industrianläggning, inom en flygplats, campingplats eller inom en byggnad. Energimarknadsinspektionen föreslår en utvidgning av undantagen så att de även omfattar allmänna och enskilda institutioner.

Innehavaren av ett elnät undantaget från kravet på nätkoncession omfattas inte av de skyldigheter som anges i ellagen. Kunder i ett sådant nät omfattas inte heller av de kundrättigheter som andra kunder har enligt ellagen. Energimarknadsinspektionen bedriver inte heller någon tillsyn över icke koncessionspliktiga nät.

EU:s elmarknadsdirektiv innehåller inte några regler om nätkoncession.

Energimarknadsinspektionen menar därför att reglerna om slutna distributionssystem kan utformas fristående från bestämmelserna om krav på nätkoncession, inklusive undantagen från detta krav.

Slutna distributionssystem

Enligt EU:s elmarknadsdirektiv får medlemsstaterna klassificera ett distributionssystem som ett slutet system. Då måste dock systemet distribuera el inom en geografiskt avgränsad industriell eller kommersiell plats, eller en plats där gemensamma tjänster tillhandahålls. I ett slutet system

får överföring till hushållskunder endast ske tillfälligt och under vissa specifika situationer. I det nu gällande direktivet sker en viktig precisering, nämligen att innehavaren av ett slutet distributionsnät där elöverföring sker till kund som utgångspunkt ska ha samma skyldigheter som alla andra systemansvariga. Kunder anslutna till denna typ av slutna nät får därmed del av grundläggande rättigheter på elmarknaden, såsom rätt att byta elleverantör. Preciseringen torde vara en konsekvens av att EU-domstolen i flera avgörande fall slagit fast rätten för kunden att byta elleverantör.

Denna precisering får betydelse för en del interna nät som idag är undantagna från kravet på nätkoncession. Det bör därmed inte längre vara möjligt för lednings- eller nätinnehavaren att undantas från bestämmelserna i ellagen så som sker idag. Samtidigt är avsikten med direktivet att reglera nät som drivs i kommersiellt syfte, inte att reglera interna icke kommersiella nät som endast överför el till ett fåtal externa kunder. Energimarknadsinspektionen menar därför att undantagen i svenska IKN-förordningen som avser överföring av el för annans räkning på interna nät kan bibehållas. Det gäller exempelvis inom industriområden, kommersiella områden samt områden där gemensamma tjänster tillhandahålls, såsom tågstationer, flygplatser, sjukhus och campingplatser.

Energigemenskaper

En energigemenskap får delta i produktion, distribution, leverans, förbrukning, lagring med mera till sina medlemmar eller delägare. En energigemenskap får inte ha en medlem som är ett företag med huvudsaklig verksamhet att producera och distribuera el till övriga medlemmar. Enligt artikel 16 i elmarknadsdirektivet ska EU-länderna tillhandahålla ett regelverk som gör att deltagandet i energigemenskaper är öppet och frivilligt och att deltagarna eller medlemmar har lätt att lämna denna. Energigemenskaper som äger och driver nät omfattas av ellagen såvida det inte är fråga om ett undantag enligt IKN-förordningen. Energimarknadsinspektionen konstaterar att en energigemenskap som till exempel bedriver produktion av el och som överför el till hushållskunder endast skulle kunna driva nätet med stöd av nätkoncession och därmed redan idag omfattas av de nuvarande bestämmelserna i ellagen.

Energimarknadsinspektionens bedömning

Energimarknadsinspektionens bedömer att anläggningar eller verksamheter som i och för sig överför el till annan, men i begränsad och/eller tillfällig omfattning, inte måste kategoriseras som ett distributionssystem i elmarknadsdirektivets bemärkelse. Den överföring som sker är snarare att se som en mindre integrerad del av tjänsten eller upplåtelsen. De skyldigheter som gäller i elmarknadsdirektivet ska därmed inte omfatta hotell, flerbostadshus, jordbruksfastigheter, fritidsanläggningar, handelsträdgårdar eller båtklubbar. Energimarknadsinspektionen bedömer således att de anläggningar som överför el för annans räkning och idag omfattas av undantag från reglering i ellagen, inte strider mot EU-lagstiftningen. Detta gäller dock inte de slutna system eller anläggningar som är av mer kommersiell natur.

De system eller anläggningar som omfattas av definitionen av slutna distributionssystem bör däremot regleras genom att de påförs de skyldigheter som anförs i elmarknadsdirektivet så att kunderna fritt kan välja elleverantör oavsett vilken typ av nät som kunden är ansluten till. Energimarknadsinspektionen bedömer dock att de undantag som medges i den svenska IKN-förordningen som avser interna nät för överföring av el för annans räkning kan bibehållas.

Energimarknadsinspektionen föreslår bland annat följande ändringar i ellagen:

- Att ellagen kompletteras med ett nytt kapitel (kap 2a) med en definition av begreppet slutna distributionssystem. Med slutna distributionssystem avses system för i huvudsak egen räkning.
- Att en bestämmelse införs så att innehavaren av ett slutet distributionssystem tillfälligt får överföra el till ett fåtal hushållskonsumenter som har anställning hos innehavaren eller annan liknande koppling.
- Att en bestämmelse införs i ellagen om att en elanvändare inom ett slutet nät har rätt att begära att nätmyndigheten ser över de metoder som används för att beräkna tarifferna samt kontrollera att de är skäliga.
- Att användare av elnätet ska kunna byta elleverantör. Detta gäller oavsett om det slutna distributionssystemet drivs med stöd av nätkoncession eller inte.

Ansvariga

Vesna Vasiljkovic Avdelningschef

Marcus Horning Stadsbyggnadsdirektör